

Riigikogu juhatus

Meie: 28.05.2026
nr 2-5/26-00617-3

**Eesti seisukohad ebaseadusliku
tulirelvakaubanduse ja muude
tulirelvadega seotud kuritegude vastu
võitlemist käsitleva direktiivi eelnõu kohta**

Austatud Riigikogu juhatus

Edastan Vabariigi Valitsuse 28. mai 2026. a istungil heaks kiidetud järgmised Eesti seisukohad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi, mis käsitleb võitlust ebaseadusliku tulirelvakaubanduse ja muude tulirelvadega seotud kuritegude vastu ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2024/1260, eelnõu kohta:

1.1. Eesti toetab Euroopa Liidus tulirelvade ebaseadusliku käitlemisega seonduvate kuriteokoosseisude ja miinimumkaristuste ühtlustamist, et tõhustada võitlust piiriülese kuritegevusega. Karistuse miinimummäärad peavad nii füüsiliste kui ka juriidiliste isikute puhul olema kooskõlas karistuse kui viimase abinõu põhimõttega (sh proportsionaalsusnõudega).

1.2. Eesti toetab laskemoona ebaseadusliku valdamise käsitamist süüteona. Peame samas oluliseks, et laskemoona valdamise eest on võimalik karistada nii väär- kui ka kuriteo korras sõltuvalt sellest, kas tegemist on liikmesriigi kontekstis ebaolulise või olulise kogusega, ja mille kriteeriumid saab liikmesriik ise määrata.

1.3. Eesti toetab tulirelvade tehnilise dokumentatsiooni koostamise, omandamise, valdamise ja jagamise ning tahtliku levitamise käsitamist kuriteona, kui nendel tegevustel on selge kuritegelik eesmärk ja teod on omavahel selgelt eristatavad. Peame oluliseks, et nende kuritegude määratlus ei pärsiks legitiimseid tegevusi, nagu kolleksioneerimist, teadus-, arendus- ja õppetegevust ega asutustevahelist koostööd seoses tehnilise dokumentatsiooniga. Seaduslikel eesmärkidel tegevuste puhul peab liikmeriikidele jääma õigus näha ette täpsem kord riskide maandamiseks vastavalt riigisisesele õigusele.

1.4. Eesti leiab, et täiendavalt tuleks kaaluda selliste arvutiprogrammide või muude digilahenduste kuritegelikel eesmärkidel loomise ja kasutamise kriminaliseerimist, mis tehniliselt võimaldavad tulirelvade, nende oluliste osade või laskemoona tootmist või 3D-printimist.

1.5. Eesti ei toeta tehnilise dokumentatsiooni levitamise kriminaliseerimist, kui see on toime pandud hooletusest. Alternatiivselt saab Eesti selle teo kriminaliseerimist toetada, kui kuriteokoosseisu ja vastutust piiratakse kitsalt määratletud juhtudele, mille sisuline ohtlikkus on võrreldav teadliku ebaseadusliku levitamisega.

1.6. Toetame tulirelvade ebaseadusliku käitlemise ja tehnilise dokumentatsiooniga seotud süütegude karistuste ühtlustamist füüsiliste isikute suhtes. Arvestada tuleb Euroopa Liidu kriminaalõiguse mudelsätete raamistikus kokkulepitud karistusmääradega vangistuse kestusele, et tagada kriminaalõiguse sidusus ja tõhusus. Lisakaristuste kehtestamisel peame oluliseks piisava paindlikkuse võimaldamist, sätestades lisakaristused soovitusliku loeteluna.

1.7. Toetame juriidiliste isikute vastutuse kehtestamist tulirelvade ebaseadusliku käitlemise ja tehnilise dokumentatsiooniga seotud süütegude eest ning nende eest määratavate karistuste ühtlustamist tingimusel, et see vastab Euroopa Liidu kriminaalõiguse mudelsätete raamistikus kokkulepitud vastutuse alustele ja karistusmääradele. Peame seejuures oluliseks, et lisakaristuste kehtestamine ja käibepõhise karistuse kohaldamine oleks liikmesriikidele valikuline ning nende määramisel oleks võimalik arvestada riigisisese karistussüsteemiga.

1.8. Eesti peab oluliseks, et raskendavad ja kergendavad asjaolud oleksid sätestatud paindliku näidisloeteluna, mis võimaldab arvestada liikmesriikide erinevate õigussüsteemidega. Raskendavate asjaolude eesmärk peaks olema kajastada tegelikku ohuastet konkreetse liikmesriigi praktikas, et tagada karistusõiguse tõhusus.

1.9. Eesti ei toeta aegumistähtaegade kohta üksikasjaliku regulatsiooni kehtestamist, mis läheb kaugemale hädavajalike miinimumnõuete sätestamisest.

1.10. Eesti ei toeta nõuet, mille kohaselt ei tohiks jurisdiktsiooni teostamine sõltuda sellest, kas tegu on käsitatav kuriteona selle toimepanemise kohas. Selline lähenemine oleks vastuolus Eesti karistusõiguse aluspõhimõtetega ega sobitu Euroopa Liidu kriminaalõiguse miinimumharmoneerimise lähenemisega.

1.11. Eesti toetab riikliku tulirelvade kontaktpunkti määramist ja tulirelvadega seotud kuritegudega seonduvate andmete kogumist. Samas peab Eesti oluliseks, et kontaktpunktile ei kehtestataks olulises ulatuses uusi püsiülesandeid ning et uusi kohustusi oleks võimalik täita võimalikult kulutõhusalt, kasutades selleks nii olemasolevaid riiklikke kui ka Euroopa Liidu tasandi struktuure.

1.12. Kogutavate andmete maht peab piirduma direktiivi eesmärkide saavutamiseks minimaalselt hädavajalike andmetega, kus rõhk on andmetel, mis aitavad mõista kuritegevuse ulatust, tüpoloogiat, relvade liike, arestide mahtu ja menetluse lõpptulemusi. Eesti ei toeta dubleerivat aruandlust ja seisab nii andmete edastamise regulaarsuse kui ka nende säilitamise kohustuse proportsionaalsuse eest.

1.13. Eesti pooldab direktiivi ülevõtmiseks pikemat kui kaheaastast tähtaega.

1.14. Leiame, et arestitud tulirelvi puudutavate andmete kogumisel ja edastamisel tuleb piirduda riiklikele asutustele kättesaadavate andmetega, mida on võimalik mõistlikult välja selgitada.

1.15. Eesti peab oluliseks sätestada ühtsed miinimumnõuded, kuidas tuvastada tulirelvade, nende oluliste osade või laskemoona valmistamist võimaldav tehniline dokumentatsioon ja eristada seda muust tehnilisest teabest. Samuti on oluline kindlaks määrata, milline olemasolev Euroopa Liidu asutus ja millistel alustel on pädev liikmesriike toetama selliste hinnangute andmisel.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Heili Tõnisson

Valitsuse nõunik

Lisad:

1. Seletuskiri
2. Seletuskirja lisa - kooskõlastustabel
3. Direktiivi eelnõu COM(2026) 102
4. Direktiivi eelnõu lisa

Teadmiseks:

Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjon

Sandra Metste

Sandra.Metste@riigikantselei.ee